

Bu sayfa Őu linkten yazdırılmıŐtır: [<http://www.risaleonline.com/soru-cevap/risale-i-nurdan-daha-iyi-istifade-yollari>]

[Muhtelif](#)

Soru

Risale-i Nur'dan Daha İyi İstifade Yolları

Risale-i Nur'dan nasıl daha fazla istifade edebiliriz?

Cevap

Bu konuda yapılmıŐ olan çok değerli gördüğümüz uzun bir çalıŐmayı aynen aŐaęı alıyoruz.

BİRİNCİ KISIM

1- Risâle-i Nur'a Muhatap Olmak

“Kim bildięiyle amel ederse, Allah ona bilmedięini de ęretir.”

(Hadis. KeŐfü'l-Hafa. hn. 2542.)

Risâle-i Nur'u baŐkaları için değil, kendi nefsimiz için okumamız gerekir.

Risâle-i Nur, insanın imanını tahkiki yapar ve nefsanî arzulardan kurtulmasına vesile olur. Her insanın imanını tahkiki hale getirmesi farzdır. Bu farz başta bize yönelik olan bir farzdır. Bu yüzden herkesden önce biz kendi imanımızı tahkiki hale getirmeye çalıŐmamız gerekir. BaŐkalarında nefis olduğu gibi bizde de nefis olduğuna ve potansiyel olarak bütün nefsanî hastalıklar bizim nefsimizde de bulunduğuna göre, yapacağımız ilk Şey, kendi nefsimizi ıslah etmek olmalıdır. İŞte Risâle-i Nur'a yönelirken de öncelikle bu gayeyle ona yönelmek gerekir.

Risâle-i Nur'u okuyan, ama bununla beraber nefsanî arzulardan kendini kurtaramamış insanlar da görüyoruz. Bu, onların risaleleri yalnızca başkalarına anlatmak, başkalarını irşad etmek için okumuş olmalarından kaynaklanmaktadır. Bunlar bilgili oldukları halde, yine de insanları ıslah edemiyorlar. Hâlbuki risaleleri okuyanlar, başta kendi nefislerini ıslah etmeyi, imanlarını tahkiki hale getirmeyi amaçlamaları ve bunun içinde öncelikle kendilerini Risâle-i Nur'a muhatap kabul etmeleri gerekir.

Peygamberimiz ilmiyle amil olmayan âlimi çıraya benzetmiştir. Çıra yanarken diğer insanlar ondan istifade ederler, fakat o kendini tüketir.

Bu risalelerin müellifi olan Üstad Bediüzzaman külliyyatın birinci eseri sayılan 'Sözler' kitabının başında, "Ben nefsimi herkesten ziyade nasihata muhtaç görüyorum." "Ben kendi nefsimi söylüyorum. Kim isterse beraber dinlesin" der. Başka bir yerde de "Risaleti'n-Nur, en evvel tercümanının nefsinin iknaa çalışır, sonra başkalarına bakar." der.

Risâle-i Nur'u kendi nefsi için değil de başka niyetle okuyanlar elbette ilmi cihette istifade ederler. Fakat birçok nükteler -bu bakış açısı yüzünden- gizli kalır.

Gayeli Okuma

Risâle-i Nur'un gayesinden ve hedeflerinden yukarıda bahsetmiştik. Risaleleri okurken bu gaye ve hedefleri kendimiz için gaye ve hedef kabul edersek, onu daha iyi anlayabiliriz.

2- Lügat Bilgisi

Risaleleri okurken hiçbir kelimeyi anlamadan geçmemek.

Bazı kimseler Risâle-i Nur'un dilinin çok ağır olduğunu ve bu yüzden okuyup anlamadıklarından şikâyet ediyorlar. Dilinin ağırlığının Risâle-i Nur'un anlaşılmasını güçleştirdiği doğrudur. Çünkü Risâle-i Nur bundan seksen sene öncesinin diliyle yazılmıştır. Risâle-i Nur, yazıldığı yıllarda anlaşılıyor ve bu konuda bir güçlük de hissedilmiyordu. Zaten Üstad "Sözler" kitabının başında 'avam lisanıyla' yani halk diliyle yazıldığını ifade eder. Aradan geçen seksen sene boyunca dilde yapılan tahribatların neticesinde bu eserler nisbeten anlaşılmaz bir hale gelmiştir. Fakat bu hal yalnızca Risâle-i Nur'un değil, bundan yüz sene önce yazılmış bütün kitapların ortak bir kaderidir.

Dil alanında yapılan tahribatlar neticesinde, bizler kendi tarih ve kültüründen koparılmış bir millet haline getirildik.

Böyle bir durumda, Risâle-i Nurları öğrenmek isteyen kimseler olarak bize düşen vazife nedir? Ya Risaleleri anlamak için sadeleştirireceğiz -ki bu hal eserin orijinalliğini bozacağından ve bir çok mânâların da değişmesini ve yok olmasını netice vereceğinden pek isabetli bir yol değildir- veyahut risalelerde geçen ve bizim kültürümüzün, bizim tarihimizin yadigârı olan o kelimeleri öğreneceğiz.

Birçok insanın hem para hem de vakit harcıyarak yabancı dil öğrenmesini yadırgamayan, hatta tasvib ve teşvik edenlerin, dünya ve ahiret saadetleri için risalelerde geçen kelimelerin öğrenilmesini yadırgamamaları gerekir.

3- Kısımlara Ayırmak

Şu rakamı ezberleyebilirmisiniz: 107114531571.

Birde şunu deneyin: 1071, 1453, 1571.

Birinci şıktaki rakamları ezberlemekte zorlanır, belki de ezberleyemeyiz. Fakat ikinci kısımdakileri çok kolay bir şekilde ezberleyebiliriz.

Fark ettiyseniz yukardaki rakamlarla, aşağıdakiler aynı. Fakat birincisi kısımlara ayrılmadığı için zihinde tutmak zor. İkincisi kısımlara ayrılmış olduğu için ezberlemek kolay.

Zihnimizin rakamlar hakkındaki fonksiyonu, metinlerde de geçerlidir. Yani uzun metinleri anlamak ve akılda tutmak zor olurken, kısımlara ayrılmış metinleri anlamak ve akılda tutmak kolay olmaktadır. Aynı zamanda bu yöntemle kısımlar arasındaki bağlantı ve metnin bütünlüğü de daha iyi anlaşılacaktır.

Eğitimciler bir metni en güzel şekilde anlayabilmenin, onu (bütün - parça - bütün) metoduna göre okumakla olabileceğini söylemektedirler. Risâle-i Nur'u ve Risâle-i Nur eczalarını kolay bir şekilde anlamak için bizim yapacağımız şey de, eserleri bu usule göre okumak olmalıdır.

4- Risâle-i Nur Eczalarını Kısımlara Ayırırken Bazı Noktalara Dikkat Etmek

Risâle-i Nur eczalarını kısımlara ayırırken bazı noktalara dikkat etmek gerekir. Şöyle ki:

Risâle-i Nur eczaları "Hüküm - Misal - Hakikat - Hisse" olmak üzere 4 kısma ayrılır. Umumiyetle metnin ilk cümlelerinde bir HÜKÜM ortaya konulur. MİSALLERle bu hüküm açıklanır, anlaşılır bir hale getirilir. Daha sonra HAKİKAT bu misaller üzerine bina edilerek ispat edilir. En son olarak anlatılan konudan bizim çıkarmamız gereken ders, HİSSE ortaya konulur. (Küçük sözleri karşılaştırınız.)

Bu dört kısım bazı yerlerde açık, bazı yerlerde ise zımnî olarak mevcuttur. Dikkatli bir bakışla bunu fark etmek mümkündür. Mesela, Küçük Sözler'de bu çok açık olarak görünür. Pencere risalesi, 33 penceredir ve konu tevhiddir. Her pencerenin başında zımnî olarak "Allah vardır" hükmü mevcuttur. Bu hüküm mukaddimedede zikredildiği için diğer yerlerde lüzum görülmemiştir.

5- Kısımlara Ayırın ve Numaralandırın

Konuları her zaman -ama mutlaka- kısımlara ayırın. Bazı yerlerde bu taksimatı yaparken metni numaralandırın.

Mesela pencereler risalesindeki altıncı pencere 12 maddedir ve müellif herbir maddenin başında “Nasılki” “Öyle de” ifadeleriyle buna işaret eder. (6. pencereyi ilk önce numaralandırmadan, sonra da numaralandırarak okuyun.)

Ayete'l-Kübra'nın “Cevvissema”dan bahseden kısmı 4 maddedir ve buna “Sonra” kelimeleriyle işaret edilir.

Reşhalar'ın sonunda Kur'an'ın tekraratı 5 maddede zikredilir ve “Hem” kelimesiyle buna işaret edilir. (Hem'ler ekseriyetle paragraf başlarıdır.)

Misalleri çoğaltmamız mümkündür. Başta da dediğimiz gibi metni kolayca anlamamanın şartı, metni kısımlara ayırmaktır. Aksi halde metni anlayamayız veya az anlarız.

6- Anahtar Kelimelere Dikkat Etmek

Dikkat edilecek başka bir konu da, Risalelerde çokça geçen anahtar niteliğindeki kelimelerdir. Bu kelimelere dikkat etmek de konunun daha iyi anlaşılmasına yardım eder. Bu kelimeler: Şöyleki, Nasılki, Mesela, Ezcümlle, Öyle de (veya aynen öylede), Evet, Hem, Madem-Elbette, İşte, Demek, Elhasıl kelimeleridir.

ŞÖYLE Kİ: Kendisinden önceki mübhem, kapalı bir cümlenin açıklanacağına işarettir. NASIL Kİ - MESELA: Bu iki kelimedden sonra daima misal gelir. EZCÜMLE: Anlatılan mevzûa dair bir kaç misalin anlatılacağı ifade eder. AYNEN ÖYLE DE: Misallerden hemen sonra gelen bu kelime, hakikate geçileceğine işaret eder. EVET: Bir iddiadan sonra, bu iddianın izah veya ispat edileceğine işarettir. HEM: Hem'ler ekseriyetle paragraf başı veya madde başlarıdır. Madem - ELBETTE: Her hangi bir şey ispat edileceği zaman mademlerle deliller (öncüller/mukaddimeler) ortaya konulur. Elbette kelimesinden sonra netice ortaya koyulur, iddia ispat edilir. İŞTE: Bazen misal ve hakikat arasında, bazen de neticenin beyan edileceği zaman kullanılır. DEMEK - ELHASIL: İkisi de neticeyi gösterirler.

Buraya kadar anlattıklarımızı Yedinci Söz üzerinde gösterelim:

YEDİNCİ SÖZ

1. HÜKÜM

Şu kâinatın tılsım-ı muğlakını açan

[□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□ □□□□□□□□ □□□□□□□□]

(Allaha ve ahiret gününe iman ettim) ruh-u beşer için saadet kapısını fetheden ne kadar kıymetdar iki tılsım-ı müşkil-küşâ olduğunu ve sabır ile Hâlikına tevekkül ve iltica ve şükür ile Rezzâkından sual ve dua ne kadar nâfi ve tiryak gibi iki ilâç olduğunu; ve Kur'an'ı dinlemek, hükmüne inkıyad etmek, namazı kılmak, kebâiri terk etmek ebedü'l-âbâd yolculuğunda ne kadar mühim, değerli revnakdâr bir bilet, bir zâd-ı âhiret, bir nur-u kabir olduğunu anlamak istersen, şu temsilî hikâyeciğe bak, dinle:[\[1\]](#)

2. MİSAL

Bir zaman bir asker, meydan-ı harb ve imtihanında, kâr ve zarar deverârında pek müdhiş bir vaziyete düşer. ŞÖYLE Kİ:

Sağ ve sol iki tarafından dehşetli derin iki yara ile yaralı ve arkasında cesîm bir arslan, ona saldırmak için bekliyor gibi duruyor. Ve gözü önünde bir darağacı dikilmiş, bütün sevdiklerini asıp mahvediyor, onu da bekliyor. Hem bu hâli ile beraber uzun bir yolculuğu var, nefyediliyor.

O bîçare, şu dehşet içinde, meyusane düşünürken; sağ cihetinde Hızır gibi bir hayırhah, nuranî bir zât peyda olur. Ona der:

“Meyus olma.

Sana iki tılsım verip öğreteceğim. Güzelce istîmal etsen; o arslan, sana müsahhar bir at olur. Hem o darağacı, sana keyif ve tenezzüh için hoş bir salıncağa döner.

Hem sana iki ilâç vereceğim. Güzelce istîmal etsen; o iki müteaffin yaraların, iki güzel kokulu gül-ü Muhammedî (Aleyhissalâtü Vesselâm) denilen latif çiçeğe inkılab ederler.

Hem sana bir bilet vereceğim. Onunla, uçar gibi bir senelik bir yolu bir günde kesersin. İşte eğer inanmıyorsan bir parça tecrübe et. Tâ doğru olduğunu anlayasın.”

Hakikaten bir parça tecrübe etti. Doğru olduğunu tasdik etti. Evet ben, yani şu bîçare Said dahi bunu tasdik ederim. Çünkü biraz tecrübe ettim, pek doğru gördüm. Bundan sonra birden gördü ki: Sol cihetinden Şeytan gibi dessus, ayyaş aldatıcı bir adam, çok zînetler, süslü sûretler, fantâziyeler, müskirler beraber olduğu halde geldi, karşısında durdu. Ona dedi:

-Hey arkadaş! Gel gel, beraber işret edip keyfedelim. Şu güzel kız sûretlerine bakalım. Şu hoş şarkıları dinleyelim. Şa tatlı yemekleri yiyelim.

Sual: Hâ hâ, nedir ağzında gizli okuyorsun?

Cevap: Bir tılsım.

-Bırak şu anlaşılmaz işi. Hâzır keyfimizi bozmayalım.

S- Hâ, şu ellerindeki nedir?

C- Bir ilâç.

- At şunu. Sağlamsın, neyin var? Alkış zamanıdır.

S- Hâ, şu beş nişanlı kâğıt nedir?

C- Bir bilet. Bir tâyinât senedi.

- Yırt bunları. Şu güzel bahar mevsiminde yolculuk bizim nemize lâzım! der. Herbir desise ile onu iknaa çalışır. Hatta o bîçâre, ona biraz meyleder. Evet, insan aldanır. Ben de öyle bir dessasa aldandım.

Birden sağ cihetinden ra'd gibi bir ses gelir. Der: "Sakın aldanma. Ve o dessâsa de ki: Eğer arkamdaki arslanı öldürüp, önümdeki darağacını kaldırıp, sağ ve solumdaki yaraları defedip, peşimdeki yolculuğu menedecek bir çare sende varsa, bulursan; haydi yap, göster, görelim. Sonra de: Gel keyfedelim. Yoksa sus, hey sersem! Tâ Hızır gibi bu zât-ı semâvî dediğini desin."

3. HAKİKAT

İŞTE ey gençliğinde gülmüş, şimdi güldüğüne ağlayan nefsim!

Bil! O bîçâre asker ise, sensin ve insandır.

Ve o arslan ise, eceldir.

Ve o darağacı ise, ölüm ve zeval ve firaktır ki; gece gündüzün dönmesinde her dost vedâ eder, kaybolur.

Ve o iki yara ise, birisi müz'ic ve hadsiz bir acz-i beşerî; diğeri elim, nihayetsiz bir fakr-ı insanîdir.

Ve o nefy ve yolculuk ise, âlem-i ervahtan, rahm-ı mâderden, sabâvetten, ihtiyarlıktan, dünyadan, kabirden, berzahtan, haşirden, sırat'tan geçer bir uzun sefer-i imtihandır.

Ve o iki tılsım ise, Cenâb-ı Hakk'a îmân ve âhirete îmandır.

EVET, şu kudsî tılsım ile ölüm; insan-ı mümini, zindan-ı dünyadan bostan-ı cinâna, huzur-u Rahman'a götüren bir müsahhar at ve burak sûretini alır. Onun içindir ki, ölümün hakikatini gören kâmil insanlar, ölümü sevmişler. Daha ölüm gelmeden ölmek istemişler.

Hem zeval ve firak, memat ve vefat ve darağacı olan mürur-u zaman, o iman tılsımı ile, Sâni-i Zülcelâl'in taze taze, renk renk, çeşit çeşit mûcizât-ı nakşını, havarık-ı kudretini, tecelliyat-ı Rahmetini, Kemâl-i lezzetle seyr ve temaşaya vasıta sûretini alır. EVET, güneşin nurundaki renkleri gösteren âyinelerin tebeddül edip tazelenmesi ve sinema perdelerinin değişmesi, daha hoş, daha güzel manzaralar teşkil eder.

Ve o iki ilâç ise, biri sabır ile tevekküldür. Hâlıkının kudretine istinad, hikmetine itimaddır, öyle mi?

EVET. Emr-i []'e mâlik bir Sultan-ı Cihân'a acz tezkeresiyle istinad eden bir adamın ne pervası olabilir? Zira en müdhiş bir musibet karşısında

[]

deyip itminan-ı kalb ile Rabb-ı Rahîm'ine îtimad eder.

EVET ârif-i billâh, aczden, mehâfetullahtan telezzüz eder. EVET havfta lezzet vardır. Eğer bir yaşındaki bir çocuğun akli bulunsa ve ondan sual edilse: "En leziz ve en tatlı hâletin nedir?" Belki diyecek: "Aczimi, zâfımı anlayıp, vâlidemin tatlı tokatından korkarak yine vâlidemin şefkatli sinesine sığındığım hâlettir." Hâlbuki bütün vâlidelerin şefkatleri, ancak bir lema-i tecelli-i rahmettir. Onun içindir ki kâmil insanlar, aczde ve havfullahta öyle bir lezzet bulmuşlar ki; kendi havl ve kuvvetlerinden şiddetle teberri edip, Allah'a acz ile sığınmışlar. Aczi ve havfı, kendilerine şefaatchi yapmışlar.

Diğer ilâç ise, şükür ve kanaat ile taleb ve dua ve Rezzâk-ı Rahîm'in rahmetine îtimaddır, öyle mi?

EVET. Bütün yeryüzünü bir sofraya nimet eden ve bahar mevsimini bir çiçek destesi yapan ve o sofranın yanına koyan ve üstüne serpen bir Cevvâd-ı Kerim'in misâfirine fakr ve ihtiyaç, nasıl elîm ve ağır olabilir? Belki fakr ve ihtiyacı, hoş bir iştiha sûretini alır. İштиha gibi fakrın tezyîdine çalışır. Onun içindir ki kâmil insanlar, fakr ile fahretmişler. Sakın yanlış anlama! Allah'a karşı fakrını hissedip yalvarmak demektir. Yoksa fakrını halka gösterip, dilencilik vaziyetini almak demek değildir.

Ve o bilet, sened ise; başta namaz olarak edâ-yı ferâiz ve terk-i kebâirdir. Öyle mi?

EVET. Bütün ehl-i ihtisas ve müşâhedenin ve bütün ehl-i zevk ve keşfin ittifakıyla; o uzun ve karanlıklı ebedü'l-âbâd yolunda zâd ve zahîre, ışık ve Burak, ancak Kur'an'ın evâmirini imtisâl ve nevahîsinden içtinab ile elde edilebilir. Yoksa fen ve felsefe, sanat ve hikmet o yolda beş para etmez. Onların ışıkları, kabrin kapısına kadardır.

4. HİSSE

İŞTE ey tenbel nefsim!

Beş vakit namazı kılmak, yedi kebâiri terketmek ne kadar az ve rahat ve hafiftir. Neticesi ve

meyvesi ve faidesi ne kadar çok mühim ve büyük olduğunu, aklın varsa, bozulmamış ise anlarsın.

Ve fisk ve sefahete seni teşvik eden şeytana ve o adama dersin: Eğer ölümü öldürüp, zevâli dünyadan izale etmek ve aczi ve fakrı beşerden kaldırıp kabir kapısını kapamak çaresi varsa söyle, dinleyelim. Yoksa sus! Kâinat meşid-i kebirinde Kur'an kâinatı okuyor, onu dinleyelim. O nur ile nurlanalım, hidâyetiyle amel edelim ve onu vird-i zeban edelim. EVET, söz odur ve ona derler. Hak olup, Hak'tan gelip, Hak diyen ve hakikati gösteren ve nuranî hikmeti neşreden odur.

7- Fihrist ve Şemalar:

Herhangi bir şeyi anlamak, idrak edebilmek ancak onu ihata etmekle mümkündür. İhata edilemeyen bir şey anlaşılmaz veya anlaşılrsa da nakıs ve cüzi olur. Büyük, uzun risaleler çokları tarafından ihata edilemediği için anlaşılmaz olarak nitelendiriliyor veyahut bu risaleleri okuyanlar onun bütününden değil, ancak bir kısmından istifade edebiliyorlar. Bu tarz risaleleri ihata edebilmek, ancak bu risalelerin fihristelerini veya şemalarını çıkarmakla olur. Ayrıca risalelerde geçen bazı uzun, karışık gibi görünen mevzuların da tablolarını yapmak gerekir. Haritalar sayesinde, ihata edemediğimiz büyük kara parçalarını, devletleri tanıdığımız gibi, fihrist ve şemalarda, ihata edemediğimiz büyük veya karışık zannedilen risaleleri, bir bütün olarak ihata etmemize ve anlamamıza vesile olur.

8- Misaller

Belagatli söz, hem akla hem de kalbe tesir eden sözdür. Bunu da en güzel şekilde misaller gerçekleştirir. Üstad risalelerde mevzuları anlatırken çokça misaller verir. (Ekseriyetle bu misaller, güneş, saray, padişah ve askerlerden olur.)

Üstad misallerin ehemmiyeti hakkında şunları zikreder:

Sırr-ı temsil dürbünüyle, en uzak hakikatler gayet yakın gösterildi. Hem sırr-ı temsil cihetü'l-vahtetiyle, en dağınık mes'eleler toplattırıldı. Hem sırr-ı temsil merdiveniyle, en yüksek hakaike kolaylıkla yetiştirildi. Hem sırr-ı temsil penceresiyle; hakaik-i gaybiyeye, esasat-ı İslâmiyeye şuhuda yakın bir yakîn-i imaniye hâsıl oldu. Akıl ile beraber vehim ve hayal, hatta nefis ve heva teslime mecbur olduğu gibi, şeytan dahi teslim-i silâha mecbur oldu.

Elhasıl: Yazılarımda ne kadar güzellik ve tesir bulunsa, ancak temsilât-ı Kur'aniye'nin lemaatındandır.[2]

Temsil, derin mânâları kolaylıkla anlamaya vesile olduğu gibi, en amiden en alime kadar herkesin istifadesine vesile olur.

Yalnız misallerde bir özellik var ki, ona dikkat edilmezse istifade azalır. O da şudur: Ekseriyetle misallerde iki şahıs zikredilir: Biri akıllı, güzel ahlaklı; diğeri de akılsız, kötü ahlaklı biridir. Aslında bu iki şahıs 3 şeyin sembolü durumundadır. Üstad bunu 10. Söz'ün İkinci Makamı'nın Birinci İşareti'nde şöyle zikreder:

“Hikâyedeki sersem âdemin o emin arkadaşıyla üç hakikatleri var. Birincisi: Nefs-i emmarem ile kalbimdir. İkincisi: Felsefe şakirdiyle, Kur'ân-ı Hakîm tilmizleridir. Üçüncüsü: Ümmet-i İslâmiye ile millet-i küfriyedir.”

Bu üç özellik yalnızca 10. Söz'de değil bütün külliyatta caridir.

Mesela İkinci Söz'de bir hodbin (her şeyi kendi menfaati açısından gören, değerlendiren), bir de hüdabin (her şeyi Allah rızası açısından gören, değerlendiren) şahıs vardır. Aslında orada mümin bir şahsın, müslüman milletin ve Kur'an talebelerinin psikolojik durumuyla; kâfir bir şahsın, küfür içindeki bir milletin ve felsefecilerin psikolojik halleri ortaya koyulur.

Bunu diğer misallere de tatbik etmek mümkündür. Misallere bu şekilde bakmak anlayışımızı biraz daha zenginleştirir.

9- Bazı nükteler

Risâle-i Nur'un has talebelerinden ve şairlerinden Halil İbrahim, bir yazısında Risâle-i Nur'u şöyle tavsif ediyordu:

“Risâle-i Nur bir kenz-i mahfî ve bir sandukça-i cevahir ve menba-ı envardır. Risâle-i Nur bir bahr-i hakaik ve bir sırr-ı dekaik ve kenzü'l-maarif ve bahrü'l-mekârimdir.”

Hakikaten Risâle-i Nur, hakikatler denizi, marifetler hazinesi ve cevahirler sandukçası, bir başka ifadeyle Hazinetü'l-Esrar (Sırlar hazinesi)dir.

Fakat Risâle-i Nur sırlarını, inceliklerini herkese açmaz. Çünkü sırlar herkese söylenmez. Bu sırlara muttali olabilmek için Risâle-i Nur'a mahrem, emin dostlar olmak iktiza eder. Kendini Risâle-i Nur'a vermeyene Risâle-i Nur da kendini vermez.

Bazı risalelerin giriş kısmında o risalelerin fihristi veya kaç kısım olduğuna dair şifrevari işaretler vardır.

İhlas Risalesi'nin başında ihlasın 9 hassasından bahsedilir. Dikkat edilirse İhlas Risalesi de: 4 ihlasın dusturu, 2 ihlası kazanma yolları, 3 de ihlası kıran şeyler olmak üzere 9 maddedir.

19. Lema İktisad Risalesi 7 nüktedir. Birinci nüktede iktisadın 7 özelliğinden bahsedilir.

25. Söz Kur'an'ın 40 vecihle mûcize oluşundan bahseder. Baş tarafta Kur'an'ın tarifinden bahsedilen yere dikkat edilirse, onun da 40 madde olduğu görülür.

30. Lema'da Allah'ın "Hayy" ismi şerhedilir. Risalenin baş tarafında "Hayy" isminin 29 özelliğinden bahsedilir. Abdulkadir Geylani'nin de ism-i âzamı da olan, "Ya Hayy!" (ﻫﻴﻲ ﻫﻴﻲ) lafzının ebcedî değeri 29 dur.

Bazı risalelerin kısımları da sıra numaralarıyla aynıdır. Yalnızca Lemalardan bazı risaleler:

4. Lema, Minhacü's-Sünne Risalesi, 4 nüktedir.

7. Lema, Fetih suresinin son 3 ayetini tefsir eden 7 maddedir.

11. Lema, Sünneti Seniyye bahsi, 11 nüktedir.

13. Lema, Hikmetü'l-İstiaze Risalesi, 13 nüktedir. Hikmetü'l-İstiaze (ﻫﻴﻲ ﻫﻴﻲ ﻫﻴﻲ ﻫﻴﻲ ﻫﻴﻲ ﻫﻴﻲ ﻫﻴﻲ ﻫﻴﻲ ﻫﻴﻲ ﻫﻴﻲ ﻫﻴﻲ ﻫﻴﻲ ﻫﻴﻲ) terki binde 13 harf vardır. Bu risale, Felak ve Nas Surelerinin tefsiri mahiyetindedir. Bu iki sure ise, 'besmele'lerle beraber 13 ayettir.

25. Lema, Hastalar Risalesi, 25 devadır.

28. Lema, Eskişehir hapsinde Üstadın talebelerine yazdığı kısa kısa 28 fıkradır.

Bu misalleri çoğaltmak mümkündür. Bu tarz ince işaretler risalelerde kesretle mevcuttur.

Bir başka husus da, risalelerin çok yerlerinde ayetlere telmihlerin olmasıdır. Birçok numuneden bazılarına işaretler edelim:

Peygamberimizden bahseden 19. Söz'de (Reşhalarda) peygamberimizden "O nuranî burhan-ı tevhid" (Tevhidin nurani delili) diye bahsedilir. Bu ifadeye göre peygamberimiz hem "Nur" hem de "Burhan"dır. Burada iki ayete telmih vardır:

"Ey insanlar! Size Rabbinizden bir burhan (peygamber) geldi ve size apaçık bir nur (Kur'an) indirdik." (Nisa 174)

"İşte size Allah'tan bir nur (peygamber) ve apaçık bir kitap (Kur'an) gelmiştir." (Maide 15)

Bir diğer misal:

"Bir sultan-ı mûcizekâr, kendi iktidarını göstermek için veya ibret ve tenezzüh için bir işaretle dağları kaldırır, memleketleri tebdil eder, denizi karaya çevirdiğini gördüğün halde, sonra görsen ki; büyük bir taş dereye yuvarlanmış, o zâtın kendi ziyafetine davet ettiği

misafirlerin yolunu kesmiş, geçemiyorlar. Biri sana dese: O zât, bir işaretle o taşı, ne kadar büyük olursa olsun kaldıracak veya dağıtacak.”

10. Sözün 9. Hakikat’inde geçen bu temsilde Kur’an’ın bazı ayetlerine işaretler vardır. Şöyle ki: “Dağları kaldırır” derken Bakara Suresinde Tur Dağı’nın İsrailoğulları’nın üzerine kaldırılması; “Memleketleri tebdil eder” derken bir çok kavimlerin helak olup onların yerine başka kavimlerin yaratılmasına işaret olmakla beraber, yine Bakara Suresindeki Üzeyr (as) kıssasına işaret vardır. “Denizi karaya çevirdiğini” derken de Musa (as)’ın İsrailoğullarıyla beraber, Kızıldeniz’den geçmelerine telmih vardır.

Aşağıdaki ibarede ise başka bir nükte vardır:

Muhakemat eserinde Unsur-u Akide bölümünde Üstad, felsefe ve israiliyattan bahseder ve konuyu şöyle bağlar:

“Demek muhakkak oldu ki, âyâtın delâil-i i’câzının miftahı ve esrar-ı belâgatının keşşafı, yalnız belâgat-ı Arabiyenin madenindedir. Yoksa felsefe-i Yunaniyenin destgâhından değildir.”^[3] Burada belagat ilminin, arap edebiyatının ehemmiyeti vurgulanır ve Kur’an’ın mûcizevî sırlarının ancak Arapçanın belagatiyle anlaşılacağı belirtilir. Yalnız dikkat edilirse Üstad bu ibarelerde Arab edebiyatının, Arap belagatinin şaheserleri niteliğinde olan kitaplara da işaret eder. Şöyle ki, Delail-i İ’caz ve Esrar-ı Belaga, Abdulkahir Cürcani’nin eserleridir. Miftah Sekkaki’nin, Keşşaf ise Zemahşeri’nin eseridir.

Münazaratta da buna benzer yerler vardır.

10- Üç Çeşit Okuma

Risâle-i Nur üç şekilde okunabilir (veya okunmalıdır).

Birincide, her gün belli bir miktar ve belli bir sıraya göre okuma. Bu tarz okumanın pek çok faydaları vardır. Günde 5 sahife okuyan, senede 1825 sahife okumuş olacaktır. 10 sahife okuyan şahıs, senede 3650 sahife okumuş olacaktır ki, bu da külliyyatın tamamı demektir. Bu tarz okuma külliyyatın bütününden haberdar olmaya, konuların tazeliğini zihinde daima canlı tutmaya veya unuttuğumuz şeyleri hatırlamaya vesile olur.

İkinci okuma tarzı da, konu araştırması şeklindedir. Mesela “Risâle-i Nur’da nefis terbiyesi” nasıldır. Tevhid, risalet veya başka konular... Her bir konu bir araştırma konusu (tez) olarak ele alınıp, bu konunun derli toplu bir hale getirilmesine çalışılabilir. Bu tür çalışmalar, kafamızdaki mevzuların dağınıklığından kurtulmasına vesile olur.

Üçüncü tarz okuma ise, bazı imani risaleleri vird edinme şeklinde okumaktır. “Ayete’l-Kübra” “Haşir” “Münacat” gibi imanî risaleler, ehl-i tarikatın yaptığı gibi vird edilerek okunduğu takdirde çok büyük feyzlere ve imanın inkişafına vesiledir.

Bazı veliler zikrin 3 mertebesi olduğunu söylerler. Onlara göre; birinci mertebede mürid 'dil' ile zikreder. Bu esnada zihin başka yerlerde. Fakat bu zikre devam ede ede neticede 'dil' ve 'kalp' birleşir. Dil "Allah" derken, kalp de dağınıklıktan kurtulmuş bir halde dile refakat ederek o da "Allah" der. Bu zikre devam neticesinde ise artık 'zikir' kalbe yerleşir. Zaten zikirden gaye de bu hale erebilmektir. Bu merhalede 'dil' sussa bile, kalp devamlı zikir üzeredir. Dünyevî haller onu zikirden alıkoymaz. Nakşibendî tarikatında [Halvet der encümen] (Kalabalığın içinde Allah'la beraber olma) esası da bu zikre işaret eder. Nur suresindeki "Öyle erler (ki) mallar ve alış veriş onları Allah'ı zikirden alıkoymaz" ayetini bu hale delil olarak zikrederler.

Risâle-i Nur'un imanî bahislerini de vird ederek okumak, bize daha çabuk ve daha geniş iman halini telkin eder. Birinci derecede belki 'gözlerimiz' okur, zihnimiz başka yerlerde olur. Fakat bu okumayı hergün (veya gün aşırı) devam ettirirsek, neticede zihnimiz toparlanır; gözümüz, aklımız ve kalbimizle okumaya başlarız. Buna devam ede ede neticede artık öyle bir hale geliriz ki, okuduğumuz şeyler bir metin, bir kitap olmaktan çıkar; zihnimizin, kalbimizin bir hali olur. Risalelerin anlattığı şeyleri zevkeder, onları aklen değil vicdanen hissederiz. Okuduğumuz şeyler Üstadın anlattığı şeyler değil, artık bizim kendi hissiyatımız, kendi düşüncelerimiz olur.

Hülâsa bu tarz okumanın fevaidi ve mertebeleri pek çoktur.

11- Mütalaa, Müzakere, Münazara

Belli günlerde beş-on arkadaş biraraya gelerek bir risaleyi beraber mütalaa etmek, yetişmek öğrenmek için en mühim esastır. Bu çalışma esnasında herkesin elinde aynı risale olmalıdır.

Başkalarıyla beraber mütalaa sizin ilim öğrenme şevkinizi artırır. Aynı zamanda bilmediklerinizi öğrenmenize veya bildiklerinizi paylaşmaya sebeptir. Yalnız başınıza mütalaa ettiğiniz zaman, bazı şeyleri yanlış, eksik veya çok güzel anlamış olabilirsiniz. Başkalarıyla beraber mütalaa ettiğiniz zaman, bu yanlış ve eksiklerinizi görürsünüz; aynı zamanda sizin bulduğunuz güzel bir nükte de başkalarına faydalı olur.

Üstadın İhlâs Risalesi'nde tesanüdden bahsederken söyledikleri, aynı zamanda beraber yapılan mütalaalar içinde geçerlidir. Şöyle der Üstad:

Hakikî, samimî bir ittifakta herbir fert, sair kardeşlerin gözüyle de bakabilir ve kulaklarıyla da işitebilir. Güya on hakikî müttehid adamın herbiri yirmi gözle bakıyor, on akılla düşünüyor, yirmi kulakla işitiyor, yirmi elle çalışıyor bir tarzda mânevî kıymeti ve kuvvetleri vardır.

Müzakerelerin ehemmiyeti hakkında Tunuslu meşhur âlim İbni Haldun Mukaddime'sinde şöyle der:

"İlimlerde meleke sahibi olmak için en kolay usul müzakereler ve ilmi münakaşalardır.

Meleke tahsilinde en faydalı usül, talebenin birbiriyle derslerini ve ilmi konuları çok ve derin olarak müzakere etmesi ve münazaralarda bulunmasıdır. Batı Afrika'da talebe ezberciliğe fazla önem vermekte ve ezberciliğin düşkünüdür. Bu ezberciliğin bir sonucu olarak, tahsil etmek maksadıyla çok vakit ve ömür sarfedildiği halde, talebe ilim meclislerinde ilmî münakaşalar sırasında söz söylemekten acizdir. Tahsillerini ikmal etmiş görünenlerin dahi ilimde meleke hâsıl etmemiş oldukları anlaşılmaktadır. (...) Bunlar ilimde meleke sahibi olmanın kitapta yazılanları ezberlemek olduğunu sanırlar. Yukarıda anlattığımız gibi bunlar melekenin ilmî münakaşalar ve münazaralarla konuları ve meseleleri zihinde yerleştirmek suretiyle kesbedileceğini unuturlar. Batı Afrika'da talebenin medreselerde ilim tahsil etme müddeti resmen 16 yıl olduğu halde, Tunus'ta 5 yıl olması da bunu gösterir.”[4]

İbni Haldun'un dediği gibi, münazara talebelerin şevkini artırır, ilmî meselelere karşı dikkat, ciddiyet ve merakı tahrik eder. Fakat münazaraların tehlikeleri de yok değil. Bazen münazaralarda işin içine hissiyat ve nefis girer; mevzu, ilmî bir meselenin anlaşılması iken, sen-ben kavgasına dönüşebilir. Bizler, münakaşa, mücadele değil, müzakere ve müdavele-i efkar tarzında meseleleri ele almamız gerekir.

Müslüman kardeşlerimizle aramızda münazaralar olduğu takdirde de, insafı elden bırakmamak, hissî ve nefsanî olmamak gerekir. Enaniyet ve nefs-i emmareye itimad edilmez. Bazen tartışmalar kalp kırmaya, uhuvvet ve muhabbetin yok olmasına sebep olduğu için ayet ve hadislerce de yasaklanmıştır.

Bu hususta Üstad şöyle der:

“Mesail-i imaniyenin münakaşa suretinde bahsi caiz değildir.[5] “Bu çeşit mesaili münakaşa etmenin birinci şartı; insaf ile, hakkı bulmak niyetiyle, inadsız bir surette, ehil olanların mabeyninde, sû-i telakkiye sebep olmadan müzakeresi caiz olabilir. O müzakere hak için olduğuna delil şudur ki: Eğer hak, muarızın elinde zahir olsa, müteessir olmasın, belki memnun olsun; çünkü bilmediği şeyi öğrendi. Eğer kendi elinde zahir olsa, fazla birşey öğrenmedi, belki gurura düşmek ihtimali var.[6]

“Bu marazın çare-i yegânesi: Nefsini ittiham etmek ve nefesine değil, daima karşısındaki meslekdaşına tarafdardır olmak. Fenn-i Âdâb ve İlm-i Münazara'nın üleması mabeynindeki hakperestlik ve insaf düsturu olan şu: ‘Eğer bir meselenin münazarasında kendi sözünün haklı çıktığına tarafdardır olup ve kendi haklı çıktığına sevinse ve hasmının haksız ve yanlış olduğuna memnun olsa, insafsızdır.’ Hem zarar eder. Çünkü haklı çıktığı vakit o münazarada bilmediği bir şeyi öğrenmiyor, belki gurur ihtimaliyle zarar edebilir. Eğer hak hasmının elinde çıkarsa; zararsız, bilmediği bir meseleyi öğrenip, menfaatdar olur, nefsin gururundan kurtulur. Demek insafı hakperest, hakkın hatırı için nefsin hatırını kırıyor. Hasmının elinde hakkı görse, yine rıza ile kabul edip tarafdardır çıkar, memnun olur.

İşte bu düsturu ehl-i din, ehl-i hakikat, ehl-i tarikat, ehl-i ilim kendilerine rehber ittiha etseler, ihlâsı kazanırlar ve vazife-i uhreviyelerinde muvaffak olurlar. Ve bu feci sukut ve musibet-i hazıradan rahmet-i İlahiye ile kurtulurlar.”[7]

12- Soru-Cevap Usulü

Soru - cevap metodu üzerinde duran eğitimciler, bu metodun 'anlatma metodu'ndan daha sağlıklı olduğunu, bunun, eğitimi monoton ve sıkıcı olmaktan kurtardığını, aynı zamanda talebeleri düşünmeye sevk ettiğini söylerler. Osmanlı eğitiminde soru-cevap metoduna talebeleri düşündürerek, neticeyi bulmaya sevk ettiği için "istikşafi, tekşifi usul" denilmiştir. Bu metodu en iyi uygulayan, filozof Sokrat olduğu için, soru-cevap metoduna 'Sokrat usulü' de denilmiştir.

Üstad "İnsanı en çok tahrik eden (harekete geçiren) meraktır" ve "Merak ilmin hocasıdır" der. İlim tahsilinde merakın canlı tutulmasının önemi büyüktür. Soru-cevap usulü insanların merakını tahrik ederek ilmi çalışmalara şevk uyandırır.

İlmi çalışmalarda soru-cevap olmayışının şevki kırdığını Üstad şöyle anlatır:

"İstanbul'a geldim gördüm ki, sair şubelere nisbetle medreseler terakki etmemiştir. Bunun da sebebi kitaba bakarak, kitaptan bir takım meseleleri çıkarma istidadını, ilim öğrenme olarak kabul edilmiş olmasıdır... Bu hal talebelerde tartışma ve soru-cevap usulünün olmayışından dolayı şevksizlik, melekesizlik ve tembellik gibi bazı halleri netice vermiş..."[8]

Dikkat edilirse Üstad da İbni Haldun'un bahsettiği aynı şeylerden bahsediyor. Eğitimde motivasyonun (teşvikin) ehemmiyeti büyüktür. Eğitim zevkli, eğlenceli bir hale getirilirse öğrenen şahsiyetlerin daha iyi, daha çabuk öğrendiği görülür. Müzakere ve münazara gibi soru-cevap usulünün de insanları şevklendiren bir özelliği vardır. Bir metni mütalaa ettikten sonra, o mevzû hakkında mütalaanın hemen arkasından veya daha sonraları yapılacak soru-cevap usulü hem şahısları teşvik eden, hem de mevzunun anlaşılıp anlaşılmadığını ortaya çıkaran bir yöntemdir. Eğitimde ölçme ve değerlendirmenin ehemmiyeti büyüktür ve bu ancak soru-cevap usulü ile olur.

Soru-cevap, risalelerden çıkarılan çeşitli meselelerden adeta bir genel malumat tarzında olabilir. Veya daha önce değindiğimiz gibi bir metni mütalaadan sonra da olabilir.

Bir metni incelerken şu mevzular üzerinde durunuz:

- Konunun anafikri ne? Hangi mesaj verilmek isteniyor? Bunu anlamaya çalışınız.
- Bilemediğiniz kelimelerin mânâlarını öğreniniz.
- Metinle ilgili sorular çıkarınız ve kendi aranızda imtihanlar yapınız.

13- Anlatım

Çinliler şöyle demiş: "Sana bir balık ziyafeti çeksem, yarın senin karnın yine acıkır. Ben sana balık tutmasını öğreteyim, karnın acıktığında balık tutup yersin."

Risâle-i Nur eğitiminde de bir kısım insanlar balık tutup ziyafet çekiyor, bir kısım da balığı afiyetle yiyor. Fakat çoğunluğun balık yiyenler olduğu da bir gerçek. Uzun yıllar risaleleri tanıdığı halde, hala balık yemekden başka bir şey bilmeyenler maalesef bir hayli fazla. Aslında herkesin balık yiyen değil de balık tutan olmaya çalışması gerekir. Olması gereken, ideal olan budur. Fakat bunun pratiğe aktarılması da gerçekten zor.

İnsanların ekseriyetinin hizmeti imaniyye ve Kur'aniyye'de aktif olmayışının birçok sebepleri vardır. Fakat biz elden geldiği kadar eğitime aktif olarak katılanların sayısını artırmamız gerekir. Kabiliyetli olanları açmaya çalışmadığımız takdirde onları da pasifliğe iteriz. Eğitimde pasiflik ise, verimi düşürür, istifadeyi azaltır.

İşte anlatım metodu, eğitime katılanların aktif hale gelmesinin en mühim bir sebebidir. Fakat bu metod (eğitimin her alanında olduğu gibi) kolaydan zora, azdan çoğa doğru bir seyir takip etmelidir. Aksi halde bunu uygulamak ve devam ettirebilmek zor olur.

Başlangıçta üç kişiye kısa birer konu verilir. Çalışmaları için belli bir süre tanınır. Daha sonra bir araya gelindiğinde, sırayla herkesin konusunu beş veya on dakikada anlatmaları istenir. Anlatmada ifrat ve tefrite kaçmamak da bir esas olmalıdır. Anlatmanın sonunda bir değerlendirme (anlatanları kırmadan, rencide etmeden) yapılmalıdır. Böylelikle eksikler ve güzellikler tezahür eder.

Bu anlatım, başlangıçta beş-on dakika olursa -kolay olduğu için- tatbik edilebilir. Daha sonra bu süre artırılabilir. Şahıslar olarak da başlangıçta kabiliyetli birkaç kişi bunu yapar ve tutturulabilirse, bu hal diğerlerini de kamçılar, onlar da bu tarz çalışmaya aktif olarak katılmak isterler. Başlangıçta bazı hatalar mutlaka olur, fakat onların cesaretlerini de kırmamamız gerekir. Unutmayalım ki, herhangi bir alanda usta olabilmek zamanla olur. Deneme-yanılma da bir öğrenme metodudur. İstidatlar, tecrübeyle inkişaf eder. Anlatım metodu talebelerin hitabet kabiliyetini geliştirir ve istidadlarını inkişaf ettirir. (Mal vermekle azalır, ilim vermekle çoğalır.) Kullanılmayan bilgiler ise çok çabuk unutulur.

Anlatılan mevzu hem anlaşılır, hem de akılda daha çok kalır. Aynı zamanda öğrenmeyi zevkli bir hale getirir.

14- Ev dersi

Ayet-i kerimede “Ey iman edenler! Nefsinizi ve ailenizi yakacağı insanlarla taşlar olan bir ateşten koruyun” (Tahrim 6) buyrulmuştur. İslâm âlimleri bu ‘koruma’yı, “Kişinin İslâm’ı öğrenmesi, yaşaması ve aile efradına öğretip onların da yaşamasına vesile olmasıdır” diye izah ederler. Bu hususta peygamberimiz (sav) da: “Hepiniz çobansınız ve hepimiz sürünüzden mesulsünüz” buyurmuştur. Bu ayet ve hadisten de anlaşıldığı gibi, her anne-baba kendi çocuğuna dinini öğretmekle mükelleftir.

Günümüzde şuura sahip bir kısım anne ve babalar bile bu konuda ihmalkâr olabiliyor veya işi başkalarına havale edebiliyorlar. Tabii bunun yanında ifrat ederek baskıcı, zora dayalı bir

üslupla çoluk çocuğunu dinden, imandan soğutanlar da var. Biz ailemize İslâmî bir eğitim vermekle mükellefiz. Öncelikle bunu, başkalarına havale edilemeyecek kadar önemli bir vazife telakki etmeliyiz. Bu vazifeyi, hem bizzat yaşayarak, hem de sevdirek ve ikna ederek yapmamız gerekir.

Her anne-baba evinde bir ders faaliyeti başlatabilir. Mesela evde haftada bir de olsa bu yapılabilir.

Üstad “Hanımlar Rehberi” adlı kitabında şöyle der:

“Risâle-i Nur onlara der ki: Haneniz bir küçük Medrese-i Nuriye, bir mekteb-i irfan olsun ki, bu sünnet tam yerine gelsin. Sünnet-i seniye'nin meyvesi olan çocuklar âhirette size şefaathçi olsunlar. Dünyada da iman dersini alıp size hakikî evlâd olsunlar. Yoksa bu otuz senede kısmen olduğu gibi, o çocuklara yalnız terbiye-i medeniye verilse, bir cihette o çocuklar dünyada faidesiz ve âhirette davacı olarak ‘Ne için imanımı kurtarmadınız?’ diyeceklerinden peder ve vâlidelerini mahzun etmek, sünnet-i seniye'nin hikmetine münafî olur.”

15- Yaylalarda Kalmamak

Bu maddede bahsedeceğimiz konu risaleleri yeni okumuşlar için değil, risaleleri uzun bir müddet okumuş ve onun ne olduğunu ve ne olmadığını anlamış kimselerle ilgilidir. Şöyle ki:

Eğitimciler ve psikologlar, öğrenim esnasında, öğrenim görenlerin bazen bir duraklama dönemine girdiklerini, fakat bunun geçici olduğunu, yine bir müddet sonra öğrenim görenlerin tekrar öğrenimde mesafe katetmeye başladıklarını söylerler. Psikologlar bu duraklama dönemini ‘yayla’ olarak isimlendirirler.

Risâle-i Nur öğreniminde de adeta böyle ‘yayla’ tabir edebileceğimiz hallere rastlıyoruz. Bazı kimseler belli bir zaman risaleleri okuduktan sonra, artık “Ben biliyorum, bilmediğim şey kalmadı, bundan sonraki okuyuşum lüzumsuz ve gereksiz” gibi bir duyguya kapılırlar ve risalelerle meşgul olmayı bırakırlar. Hatta meşgul oldukları zaman bir bıkkınlık haline bile düşer olurlar. Bazıları bu dönemden sonra inişe de geçebilirler. Devam edenler ise, büyük bir hazine kazanırlar.

Vazgeçenleri aldatan Risâle-i Nur’u yalnızca akla hitap eden, basit diğer kitaplar gibi zannetmeleridir. Hâlbuki Risâle-i Nur insanın yalnızca aklına değil, ruhunun bütün latifelerine hitap eden fevkalade bir tefsirdir. Onu bir-iki kere okumakla insan elbette çok istifade eder, fakat inceliklerini, sırlarını bir kere okumakla kavrayamaz. Ondan istifade etmek ona mahrem olmakla mümkündür. İffetli hanımlar kendilerini namahremden nasıl gizliyorlarsa, risaleler de kendilerini namahreme vermez, mahrem olmanızı isterler. Ona mahrem olmak da, ciddiyet ve sabırla mütalaa ederek ve vazgeçmemekle olur.

Aşağıya risalelerde bu mevzuyla ilgili bazı yerleri alıyoruz.

“Sure-i İhlas'ı arefe gününde yüzer defa tekrar edip okuyordum. Gördüm ki, bendeki mânevî duyguların bir kısmı birkaç defada gıdasını alır, vazgeçer, durur. Ve kuvve-i müfekkire gibi bir kısım dahi, bir zaman mânâ tarafına müteveccih olur, hissesini alır, o da durur. Ve kalb gibi bir kısım, mânevî bir zevke medar bazı mefhumlar cihetinde hissesini alır, o da sükût eder. Ve hâkeza... Git gide o tekrarda yalnız bir kısım letaif kalır ki; pek geç usanıyor, devam eder, daha mânâyâ ve tedkikata hiç ihtiyaç bırakmıyor. Gaflet kuvve-i müfekkireye zarar verdiği gibi, ona zarar vermiyor. Lafız ve lafz-ı müşebbi olduğu bir meal-i icmalî ile ve isim ve alem buldukları mânâ-yı örfî onlara kâfi geliyor. Eğer mânâyı o vakit düşünse, zararlı bir usanç verir. Ve o devam eden latifeler, taallüme ve tefehhüme muhtaç değiller; belki tahattura, teveccühe ve teşvike ihtiyaç gösterirler. Ve o cild hükmündeki lafızları onlara kâfi geliyor ve mânâ vazifesini görüyorlar. Ve bilhassa o Arabî lafızlar ile, kelâmullah ve tekellümü İlahî olduğunu tahattur etmekle, daimî bir feyze medardır.”[9]

Risâle-i Nur Kur'an hakikatlerini tefsir ettiği için, Kur'an'ın hakikatlerindeki hal risalelere de aksetmiştir. Risâle-i Nur insanın yalnızca aklına hitap etmez. Elbette hep aklî şeyler arayanlar, diğer latifelerin fonksiyonlarını unutanlar, belli bir zaman sonra bıkkınlık hissederler. Hâlbuki risaleyi tefekkürî bir ibadet niyetiyle veya huzur-u daimiyi hissetmek için okusalar durum farklı olurdu. Üstad şöyle der:

“İman hakikatlarının izahı olduğu için; hem ilim, hem marifetullah, hem huzur, hem ibadettir. Şayet biri biliyor, taallüm etmeğe muhtaç değilse ibadete muhtaç veya marifete müştak veya huzur ister. Onun için herkese lüzumlu bir derstir.”[10]

“Hem de ilim iki kısımdır: Bir nevi ilim var ki, bir defa bilinse ve bir-iki defa düşünülse kâfi gelir. Diğer bir kısmı, ekmeğe gibi, su gibi her vakit insan onu düşünmeye muhtaç olur. Bir defa anladım, yeter diyemez. İşte ulûm-u imaniye bu kısımdandır. Elinizdeki Sözler ekseriyet itibariyle inşâallah o cümledendir.”[11]

“Hem iman yalnız ilim ile değil, imanda çok letaifin hisseleri var. Nasilki bir yemek mideye girse, o yemek muhtelif âsâba, muhtelif bir surette inkısam edip tevzi olunuyor. İlim ile gelen mesail-i imaniye dahi, akıl midesine girdikten sonra, derecata göre ruh, kalb, sırr, nefis ve hâkeza letaif kendine göre birer hisse alır, masseder. Eğer onların hissesi olmazsa, noksandır.”[12]

“Onuncu Söz'ün kıymeti tamamıyla takdir edilmemiş. Ben kendi kendime hususî, belki elli defa mütalaa etmişim ve her defasında bir zevk almışım ve okumaya ihtiyaç hissetmişim. Böyle bir risaleyi bazıları bir defa okuyup, sair ilmî risaleler gibi yeter der, bırakır. Hâlbuki bu risale, ulûm-u imaniyedendir. Her gün ekmeğe muhtaç olduğumuz gibi, o nevi ilme her vakit ihtiyaç var. Bu risaleye nazar-ı dikkati ehemmiyetle celbetmeyi ruhum arzu ediyordu.”[13]

“Şu otuz üç pencere olan Otuz Üçüncü Mektub, imanı olmayanı inşâallah imana getirir. İmanı zaîf olanın imanını kuvvetleştirir. İmanı kavî ve taklidî olanın imanını tahkikî yapar. İmanı tahkikî olanın imanını genişlendirir. İmanı geniş olana bütün kemalât-ı hakikiyenin medarı ve esası olan marifetullahta terakkiyat verir; daha nurani, daha parlak manzaraları açar. İşte bunun için, ‘Bir pencere bana kâfi geldi, yeter’ diyemezsin. Çünkü senin aklına

kanaat geldi, hissesini aldı ise; kalbin de hissesini ister, ruhun da hissesini ister. Hatta hayal de o nurdan hissesini isteyecek. Binaenaleyh herbir pencerenin ayrı ayrı faideleri vardır.”[14]

İKİNCİ KISIM

RİSÂLE-İ NUR’u Anlamada Manevi Cihet:

İlim öğrenmede cehd ve gayretin rolü inkâr edilemez. Zaten bir ayette de “İnsan için çalıştığından başkası yoktur” (Necm 39) buyrulmuştur. İlim öğrenmek isteyenlerin, bilhassa bu asırda tecdid faaliyeti yapan ve Allah’ın rızasına mazhar olmuş bir eseri öğrenmek isteyenlerin, bu cehd ve gayret yanında, mânevî bazı şeylere de dikkat etmeleri gerekir. Risâle-i Nur’un telifi vehbî bir tarzda olmuştur. Anlaşılmasında da vehbî hallerin tesiri büyüktür.

1- Risâle-i Nur’dan âzami derecede istifade edebilmenin birinci şartı intisaptır

Her mesleğin, her meşrebin kendine göre bir takım kuralları, usulleri vardır. Bu şartlara riayet etmeyenler o meslekte yol katedemedikleri gibi, o meslekçe bir ‘müntesip’ olarak da kabul görmezler.

Mesela tarikatte şeyhe intisap bir esastır. Ehl-i tarikat “Bu esas olmadan bir insanın tasavvufî feyzlere mazhar olması mümkün değildir” derler. İmam-ı Şarani şöyle der: “Tarikat ehli zatlar, şu fikirde birleştiler: Kalben İlahi huzura dalmasına engel olan sıfatların giderilmesine yardımcı olabilecek bir şeyhe, her insanın ihtiyacı vardır.”[15] Ehl-i tarikat şeyhsiz tarikat faaliyeti olmayacağını, hatta şeyhsiz yalnızca kitap okumakla bu yola düşenlerin şeytanlar tarafından aldatılacağını söylerler. İsterse o şahıs binlerce kitap okusun.[16]

Üstad Bediüzzaman da, ahirzaman fitneleri içerisindeki insanların imanını kurtaran ve onları hakikate isal eden, ulaştıran bir çığır açmıştır. Üstadın açtığı bu çığır tarikat değildir. Fakat tarikatın insana kazandırmış olduğu şeyleri, daha zengin bir şekilde müntesiplerine kazandırır. Bu çığırında kendine mahsus intisap şartları, esasları vardır. Bu esasları da bizzat Üstadın kendisi koymuştur. Risâle-i Nur’dan âzami derecede istifade etmek isteyenler, Risâle-i Nur’a intisap ederek bu şartlara riayet etmelidirler.

Risâle-i Nur’a intisap şartı nedir?

Risâle-i Nur’a intisap şartı hususunda Üstad şöyle der:

“Risâle-i Nur'a intisap eden zâtın en ehemmiyetli vazifesi, onu yazmak veya yazdırmaktır ve

intişarına yardım etmektir. Onu yazan veya yazdıran, Risâle-i Nur talebesi unvanını alır.”
(Kastamonu Lahikası.)

Üstad tarikattaki şeyhin yerine, Kur’an’ın tefsiri olan Risaleleri koymuştur. Bu mânevî şeyhten istifade şartı da onu yazmak ve yazdırmaktır.

Tabii ki burada Üstad yazan yazdıran derken ‘Kur’an harfleriyle’ olan yazmayı, yazdırmayı kastetmektedir. Çünkü Risâle-i Nur’un birçok yerinde bu mevzuyla ilgili yerler vardır. Burada maksadımız Risâle-i Nur’dan âzami istifade olduğu için ‘yazı’ hakkında tafsilata geçmiyoruz.

Üstad 28. Lema’nın 3. sahifesinde Kur’an harflerinin maddi tesirlerinden bahseder ve konuyu şöyle bitirir:

“Mevcudât-ı havâiye olan hurûfât, kudsiyet kesb ettikçe, yani âhizelik vaziyetini aldıkça, yani Kur’ân hurûfâtı olmakla âhizelik vaziyetini aldığından ve düğmeler hükmüne geçtiğinden ve sûrelerin başlarındaki hurûfat daha ziyade o münâsebât-ı hafiyenin uçlarının merkezî ukdeleri ve düğümleri ve hassas düğmeleri olduğundan, vücud-u havâileri bu hâsiyete mâlik olduğu gibi, vücud-u zihnîyelerinin dahi, hatta vücud-u nakşiyelerinin dahi bu hâsiyetten hassaları vardır.

Demek o hurufların okunmasıyla ve yazılmasıyla, maddî ilâç gibi şifâ ve başka maksatlar hâsıl olabilir.”

Yukardaki ifadeye dikkat edilirse Kur’an harflerinin okunması ve yazılmasıyla, bu harflerin adeta elektrik gibi insana tesir ettiğinden bahsedilir. Risaleleri -latince değil- Kur’an harfleriyle okuyan ve yazanlar da böyle bir tesiri üzerlerine celb ederler. Bu hal onların risaleleri daha iyi anlamalarına da vesile olur. Üstad Bediüzzaman’ın en mühim talebesi ve kendisinden sonra da hizmetini tavizsiz bir şekilde devam ettiren Ahmed Husrev Altınbaşak, Üstadına yazdığı bir mektubunda şöyle söyler:

“Sevgili Üstadım, herhangi bir risaleyi açıp okuyacak olsam, hissem kadar dersimi alıyorum. Hâlbuki evvelce bu risaleleri tamamen yazdığım için, okumaya pek az vakit bulabiliyordum ve elan da öyleyim. Evvelce okuduğum zamanlar istifadem az oluyordu. Şimdi ise, Nurların hakikatlerini gördükçe minnet ve şükürüm tezayüd ediyor, kalbim nurlar ile doluyor, ruhum nurlarla istirahat ediyor, letaifim bu Nurlar ile hisseleri kadar feyizyab oluyor. Ve yine Cenab-ı Hak’tan ümid ediyorum ki, hissem ve istifadem gün geçtikçe çoğalacaktır ve nasibim artacaktır. Bu hâdisat gösteriyor ki, bedî âsârın büyük bir hâsiyeti ve bir kerametidir ki, talebelerini başka ellere vermiyor ve nurlandırmak için başka kapılara boyun büktürmüyor. ... Talebeniz Ahmed Hüsrev.”[\[17\]](#)

Kur’an harfleri Risâle-i Nur’daki mânevî feyzleri vermeye vesiledir. Hâlbuki Kur’an harflerinden başka harflerin böyle bir özelliği yoktur. Bu yüzden, o harflerle okumayanlar Risâle-i Nur’un birçok feyizlerinden mahrum kalırlar.

Üstad şefkat tokadı yiyen bir talebesinden bahsederken şöyle der: “Bu zât, Ağras’taki Nur talebelerinin başında nâzırları hükmünde olduğu bir zamanda, Sünnet-i Seniyyeye ittiba ve

bid'alardan içtinabı meslek ittihaz eden talebelerin mânevî şerefini kâfi görmeyerek ehl-i dünyanın nazarında bir mevki kazanmak emeliyle mühim bir bid'anın muallimliğini deruhde etti. Tamamıyla mesleğimize zıd bir hata işledi. Pek müdhiş bir şefkat tokadını yedi.”[18] Ayrıca Üstadın şöyle bir ifadesi de vardır: “Risâle-i Nur zındıkaya karşı hakaik-i imaniyeyi muhafazaya çalışması gibi, bid'ata karşı da huruf ve hatt-ı Kur'an'ı muhafaza etmek bir vazifesi iken...”[19]

Bid'atler, duaların kabulüne mâni olduğu gibi, mânevî feyzlerin gelmesine de mânidir.

Kur'an harfleriyle okunmadığı zaman risalelerle meşgul olmak insana fayda vermez değil; fakat istifadenin tam olmasından ve mânevî feyzlerin gelmesinden mahrum kalma durumu vardır. Nur talebesi olmak ve tam mânâsıyla istifade etmek isteyenlerin, Kur'an harfleriyle risaleleri okuyup-yazmaları gerekir.

Risaleleri Kur'an harfleriyle okumak ve yazmak isteyen, fakat bilmeyenler, öğreninceye kadar diğer yazıdan istifade edebilirler. Üstad bu hususta da şöyle der: “Risâle-i Nur'un bir vazifesi huruf-u Kur'aniyeyi muhafaza olduğundan, yeni hurufa zaruret derecesinde inşaallah müsaade olur.”[20] Fakat bu müsaade daimî değil, Kur'an harflerini öğreninceye kadardır. Çünkü zaruretler daimî değil, muvakkattirler.

2- Risâle-i Nur'dan Âzami Derecede İstifade Edebilmenin İkinci Şartı İhlâstır.

“Kim Allah için kırk gün ihlâslı olursa, hikmet pınarları kalbinden diline doğru akar.”

(Hadis. Kenzü'l-Ummal, c.3. s.24. hn.5271)

İhlâs; insanın yaptığı işlerde yalnızca Allah'ın rızasını gözetmesi demektir.

Üstad ihlâsın hususiyetlerinden bahsederken, “En kısa bir tarik-ı hakikat, en makbul bir dua-yı mânevî, en kerametli bir vesile-i makasid” olduğunu söyler. Başka bir yerde de “Velayetin kerameti olduğu gibi, niyet-i hâlisenin dahi kerameti vardır. Samimiyetin dahi kerameti vardır” der.

İlim öğrenmede ihlâs bir esas olduğu gibi, en büyük yardımcıdır da. İhlâslı olanlar Allah'ın inayetlerine mazhar olurlar, Allah onlara kolay ve kısa yoldan ilim öğretir.

Peygamberimiz (sav): “İhsan Allah'ı görür gibi ibadet etmendir. Her ne kadar sen onu görmüyorsan da o seni görüyor” buyurmuştur. İhlâsla ihsan aynı mânâyâ gelirler. Zira ihlâs yalnızca rıza-yı İlahiyi düşünmek demektir. Vehbi Efendi Yusuf suresinin 22. ayetini tefsir ederken şöyle der: “Muhsin; amelinde ittika ve belaya sabredip, kazaya razı olan mümin-i muhlistir.”[21]

İhsan sahibi (yani muhsin) kimselere Allah'ın vebî ilim ihsan edeceğini bizzat Allah Kur'an'ında beyan eder:

“(Yusuf’un) gücü kemâle erince, biz ona hikmet ve ilim verdik. İşte muhsinleri de biz böyle mükâfatlandırırız.” (Yusuf 22)

“Musa’nın gücü kemâle erip olgunlaşınca, biz ona hikmet ve ilim verdik. İşte muhsinleri de böyle mükâfatlandırırız.” (Kasas 14)

Bu iki ayete dikkat edilirse, Allah hem Musa (as) hem de Yusuf’a (as) hikmet ve ilim vermiş ve muhsin olanlara da aynı şekilde hikmet ve ilim vereceğini vaad etmiştir. Madem Allah vaad etmiştir, biz ihlâslı olduğumuz takdirde, bize de Allah tarafından ilim öğretilir.

İhlâslı olmak, risaleleri kısa zamanda en iyi şekilde anlamanın en mühim yoludur.

İbn-i Haldun meşhur Mukaddime’sinin son kısımlarını eğitime ayırmıştır. Orada ilim taliblerine güzel tavsiyelerde bulunur. 31. Fasil’da şöyle der: “Sen böyle bir hale düşer olur, duraklar veya şüphelerden dolayı akıl ve fikrinde bir karışıklık husule gelirse, akıl ve fikrinden, zihnini perdeleyen bu sözlerin engellerini ve mantığı bir tarafa atarak düşüncenin yaratılışından gelen ve tabii olan fiilin hükmüne, ihlâsa başvur. Senden önceki büyükler gibi temiz kalp ve ihlâsla Allah’ın yardımına sığın. Allah onlara ilham ettiği ve bilmediklerini bildirdiği gibi, senin kalbini de aydınlatır. Bu aydınlık sayesinde istediğini elde edersin, bu düşüncenin gerektirdiği vasıta sana ilham olunur. (...) Sen buna dikkat et. Ne zaman sana meseleleri anlamak güçleşirse, o zaman sen Allah’ın yardımına başvur. O sana doğru yolu gösterecek ve aydınlatacak olan nurları sana başılayacaktır. O doğru yolu göstermek suretiyle kullarını rahmetine kavuşturur; ilim ancak onun tarafından başılanır.”[\[22\]](#)

3- Risâle-i Nur’dan A’zami Derecede İstifade Edebilmenin Üçüncü Şartı Takva Sahibi Olup Yediğine İçtiğine Dikkat Etmek ve İlmiyle Amil Olmaktır.

“Eğer siz Allah’ı hakkıyla bilseydiniz denizler üzerinde yürür, dualarınızla dağlar zail olurdu. Eğer ondan hakkıyla korksaydınız, kendisiyle beraber cehlin olmadığı bir ilim sahibi olurdunuz.” (Hadis. Kenzü’l-Ummal. hn. 5893)

Takva sahibi olan kimselere Allah kendi lutfundan ilim öğretir. Kur’an’da şöyle buyrulur:

“Ey iman edenler! Eğer Allah’tan korkarsanız, size furkan (hak ile bâtılı ayıracak bir anlayış) verir, kötülüklerinizi örter ve size mağfiret eder. Allah büyük ihsân sahibidir.” (Enfal 29)

“Ey iman edenler! Allah’tan korkun ve Resûlüne iman edin ki, O size rahmetinden iki kat nasip versin ve sizin için ışığında yürüyeceğiniz bir nur yaratsın ve size mağfiret etsin. Allah Gafûr’dur, Rahîm’dir.” (Hadid 28)

Takva; Allah’dan korkmak, haramlardan uzaklaşmak demektir. Takvada bütün günahlardan uzak durmak esas olmakla beraber, yeme ve içmedeki titizlik biraz daha ön plana çıkar. Çünkü ‘helal lokma’ takvanın başı ve temelidir. Bir veli şöyle der: “Haram lokma yiyenin azaları isyan eder. Yediği helal olanın da azaları kendisine itaat eder ve hayırlı işleri

yapmağa muvaffak olur.”[23]

Yenip içilen şeylerin insan maneviyatına tesir ettiği, birçok evliya tarafından söylenmiştir. Yediğine içtiğine (haramlara, mekruhlara, şüpheli şeylere) dikkat etmeyenler maneviyata karşı yabanileşirler. Dikkat edenlerse maneviyatın farkına varırlar. İbrahim Edhem şöyle demiştir: “Kemale erenler ancak midelerine gireni kontrol etmekle kemale erebilmiştir.”[24] Hz. Mevlana da şöyle der: “Dervişin zalimlerin ve haram yiyicilerin ve cismanilerin lokmasını yememesi lazımdır; zira o lokma çabuk tesir eder. Bigâne [yabancı] lokmanın tesirinden, efkâr-ı faside [bozuk, kötü fikirler] zahir olur.”[25]

Peygamberimiz (sav) şöyle buyurmuştur: “Kırk gün helal yiyenin kalbini Allah nurlandırır ve hikmet kaynaklarını, pınarlarını kalbinden lisanına akıtır.”[26]

Yeme içme hususunda haramlar ve şüpheli şeyler maneviyetimize menfi yönde tesir ettiği gibi, diğer günahlar da aynı şekilde kalbe kasvet vererek bizim maneviyatımızı menfi yönde etkiler. Üstad şöyle der:

“Risâle-i Nur talebelerinden bir genç hâfız, pek çok âdemlerin dedikleri gibi dedi: ‘Bende unutkanlık hastalığı tezayüd ediyor, ne yapayım?’ Ben de dedim: Mümkün oldukça nâmahreme nazar etme. Çünkü rivâyet var. İmam-ı Şafî’nin dediği gibi, ‘Harama nazar, nisyan verir.’[27]

Hafızasının kuvvetliliğiyle meşhur İmam Veki Hazretlerine talebelerinden biri unutkanlıktan şikâyet edince, o da günahları terketmesini tavsiye etmiştir. Talebesi bu tavsiyeyi bir şiirinde şöyle dile getirmiş:

Veki’e ezberimin kötülüğünden şikâyet ettim. O bana günahları terketmemi tavsiye etti.

“Muhakkak ki ilmi hıfzetmek Allah’ın bir lütfudur. Allah ise lütfunu asi olana vermez.”[28]

Peygamberimiz (sav) bu hususta şöyle buyurmuştur: “Harama nazar şeytanın zehirli oklarından bir oktur, onunla mutlaka isabet ettirir. Kim onu terkederse Allah ona öyle bir iman nasib eder ki tatlılığını kalbinde hisseder.”[29]

4- Risâle-i Nur’dan Âzami Derecede İstifade Edebilmenin Dördüncü Şartı Güzel Ahldır.

Bazı âlimler kibirli, hasedçi, nefesine uyan, dünyayı çok seven, günah işlemekte ısrarlı olanların Kur’an’ın inceliklerine nüfuz edemeyeceklerini söylemişler ve buna şu ayeti delil kabul etmişlerdir: "Yeryüzünde haksız yere kibirlenenleri, ayetlerimi anlamaktan çevireceğim." [30] (A’raf 146)

Risâle-i Nur da Kur’an’ın bir tefsiri olması hasebiyle güzel ahlaka sahip olmayanlar, ihlas hasletinden uzak olanlar, Risâle-i Nur’u anlamaktan mahrum kalırlar. Tabii ki bunu söylerken bütünüyle, hiç anlamazlar mânâsında söylemiyoruz. Elbette herkes -hatta dinsiz

bile- kendince bir şeyler anlar, ama onu bütün yönleriyle, bütün incelikleriyle anlamaktan mahrum kalırlar.

Bu hususta Şamlı Hafız Tevfik'in Risâle-i Nur'da anlattığı hadiseyi aşağıya alıyoruz :

"Ben itiraf ediyorum ki: Hizmet-i Kur'anîyedeki kemal-i ihlâs ve sırf livechillah için hizmeti, iki vaziyetim ihlâl ediyordu. Şiddetli bir tokat yedim. Çünkü ben bu memlekette garib hükmündeyim, garibim. Hem şekva olmasın, Üstadımın en mühim bir düsturu olan iktisada ve kanaate riayet etmediğimden fakr-ı hale maruzum. Hodbin, mağrur insanlarla ihtilata mecbur olduğumdan -Cenab-ı Hak afvetsin- mürüvvetkârane bir surette riyaya ve tabasbusa da mecbur oluyordum. Üstadım çok defa beni ikaz ve ihtar ve takdir ediyordu. Maatteessüf kendimi kurtaramıyordum. Hâlbuki Kur'an-ı Hakîm'in ruh-u hizmetine zıd olan bu vaziyetimden şeytan-ı cinnî ve insî istifade etmekle beraber, hizmetimize de bir soğukluk, bir fütur veriyordu.

İşte ben bu kusuruma karşı şiddetli, fakat inşâallah şefkatli bir tokat yedim. Şübhemiz kalmadı ki bu tokat, o kusura binaen gelmiş. O tokat da şudur: Sekiz senedir ben, Üstadımın hem muhatabı, hem müsevvidi, hem mübeyyizi olduğum halde, sekiz ay kadar nurlardan istifade edemedim. Bu hale hayret ettik. Ben de ve Üstadım da 'Bu neden böyle oluyor?' diye esbab arıyorduk. Şimdi kati kanaatimiz geldi ki, o hakaik-i Kur'anîye nurdur, ziyadır; tasannu, temelluk, tezellül zulmetleriyle birleşemiyor. Onun için bu nurların hakikatlerinin meali benden uzaklaşıyor tarzında bulunarak, bana yabanî görünüyor, yabanî kalıyordu. Cenab-ı Hak'tan niyaz ediyorum ki; bundan sonra Cenab-ı Hak bana o hizmete lâayık ihlâs ihsan etsin, ehl-i dünyaya tasannu ve riyadan kurtarsın. Başta Üstadım olarak, kardeşlerimden dua rica ediyorum. Pür-kusur Şamlı Hâfız Tevfik."[\[31\]](#)

Yukarda ihlâs mevzuundan bahsederken 'ihsan sahipleri'nin vehbî ilme mazhar olacağından bahsedip, bundan maksadın ihlâs olduğundan söyledik. Ayetlere başka vecihden de bakılmıştır. Aşağıya dercedeğimiz izahlar da muhtemel mânâlardır.

Muhsin için iki mânâ verilmiştir: Biri, Allah'ı görüyor gibi ibadet etmek; diğeri de, "insanlara iyilik etmek." Başka bir tarifle şunu da söyleyebiliriz: İnsan üzerinde hukukullah ve hukuk-u ibad olmak üzere iki hak vardır. Hukukullah yani Allah'ın hakkı, ona iman ve ibadettir. Hukuk-u ibad yani kul hakkı ise, Kur'an'ın bahsettiği ahlak esaslarıdır. Muhsin, bu iki hukuka riayet ederek onlara tecavüz etmeyen ve onların bizden talep ettiği fiilleri işleyen demektir.

Biz de muhsin olursak -bu va'd-i İlahîye göre- hikmet ve ilme mazhar oluruz. Diğeri ifadeyle hem Risâle-i Nur'u anlama, hem de daha başka ilmî eserleri anlama cihetinde inayetlere mazhar oluruz.

5- Risâle-i Nur'dan Âzami Derecede İstifade Edebilmenin Beşinci Şartı Üveysîliktir.

Üveysîlik, Veysel Karanî Hazretleri gibi, sevdiği ve kendisine bağlı olduğu zatı görmeden ve

gaybî olan muhabbet ve bağıllık ve bu muhabbetle bağılı olduğu zattan mânevî feyz almak tarzıdır.

Ebu'l-Hasan Şazelî şöyle der: “Evliyadan bazıları vardır ki, sadık müride, vefatından sonra, hayattayken olduğundan daha fazla menfaat erişirir. Yine evliyadan bazılarınin, ruhanîyetleri vasıtasıyla İlahî emirleri takip ve tatbik ettirdiği kimseler vardır. İsterse o veli kabrinde meyyit olsun... Kabrinde iken müridini yetiştirir. Müridi kabrinden onun sesini işitir. Nitekim Ebu'l-Hasanü'l-Harkani, şeyhi Eba Yezid-i Bestamî'den bu şekilde feyz almıştır.”[32]

Üstad Bediüzzaman Hazretleri, İmam-ı Ali (ra) ve Abdulkadir Geylanî Hazretlerine bağılı üveysî bir zattır ve onların mânevî feyz ve irşadlarına mazhar olmuştur. Üstad bu mevzuda şunları söyler:

“Risâle-i Nur'un mesleği tarikat değıil, hakikattir; sahabe mesleğinin bir cilvesidir. Bu zaman, tarikat zamanı değıil, imanı kurtarmak zamanıdır. Risâle-i Nur, bu hizmeti lillahilhamd en müşkil ve ağır zamanlarda yapmış ve yapıyor. Risâle-i Nur dairesi, Hazret-i Ali ve Hasan ve Hüseyin'in (ra) ve Gavs-ı Âzam'ın (ks) -ihbarat-ı gaybiyeleriyle- şakirdlerinin bu zamanda bir dairesidir. Çünkü Hazret-i Ali, üç keramet-i gaybiyesiyle Risâle-i Nur'dan haber verdiği gibi; Gavs-ı Âzam (ks) da kuvvetli bir surette Risâle-i Nur'dan haber verip tercümanını teşcî etmiş. Bu mahrem dört risale, Keramet-i Aleviye ve Gavsıyeye ait dört risale inşaallah bir vakit size gönderilebilir. (...) Zâten Üveysî bir surette doğrudan doğruya hakikat dersimi Gavs-ı Âzam'dan (ks) ve Zeynelâbidîn (ra) ve Hasan Hüseyin (ra) vasıtasıyla İmam-ı Ali'den (ra) almışım. Onun için, hizmet ettiğimiz daire onların dairesidir.”[33]

Bu husus 8, 18 ve 28. Lemalarda tafsilatıyla bahsedilmiştir. Arzu edenler oradan okuyabilirler.

Risâle-i Nur talebeleri de üstadları gibi, üveysîdirler. Onlar da bazı şartlar dahilinde hem İmam Ali, hem Abdulkadir Geylani, hem de bizzat üstadları Bediüzzaman hazretlerinden mânevî feyz ve ilim elde edebilirler.

O şartlar da; ihlâs, risaleleri Kur'an harfleriyle yazmak ve okumak ve Üstadlarına dua etmektir.

Üstad kendisiyle ve talebeleriyle arasındaki mânevî irtibattan bahsederken şöyle der:

“Aziz, gayretli, ciddî, hakikatli, hâlis, dirayetli kardeşim!

Bizim gibi hakikat ve âhiret kardeşlerin, ihtilaf-ı zaman ve mekân sohbetlerine ve ünsiyetlerine bir mâni teşkil etmez. Biri şarkta, biri garbda, biri mazide, biri müstakbelde, biri dünyada, biri âhirette olsa da beraber sayılabilirler ve sohbet edebilirler. Hususan birtek maksad için bir tek vazifede bulunanlar, birbirinin aynı hükmündedirler.”[34]

“Ben sizi yazılarınızda ve hatırımdan çıkmayan hıdematınızda günde müteaddid defalar görüyorum ve size olan iştiyakımı tatmin ediyorum. Siz de bu bîçare kardeşinizi risalelerde

görüp sohbet edebilirsiniz. Ehl-i hakikatin sohbetine zaman, mekân mâni olmaz; mânevî radyo hükmünde biri şarkta biri garbda, biri dünyada biri berzahta olsa da rabîta-i Kur'aniye ve imaniye onları birbiriyle konuşturur.”[35]

“Şimdi âlem-i melekût ve ervahta, ölmüş, vefat etmiş insanların ervâhı pek çok kesretle vardır ve bizimle münasebettardır. Mânevî hediyelerimiz onlara gidiyor; onların nurânî feyizleri de bizlere geliyor.”[36]

“Ben kâsemle temin ederim ki, bir küçük risaleyi kendine bilerek yazan adam, bana büyük bir hediye hükmüne geçer; belki herbir sayfası bir okka şeker kadar beni memnun eder.”[37]

Üstad hayatı boyunca kimseden hediye kabul etmemiştir. Hâlbuki yukarıda “Yazılan risalelerin kendisine büyük bir hediye” olduğunu söylüyor. Yani Üstad böyle bir hediyeyi can u gönülden kabul ediyor. Bir önceki paragrafta ise, “Ölmüş zatlara bizim mânevî hediyelerimizin gittiğini, onların mânevî feyizlerinin de bize geldiğini” ifade ediyor. Buna göre bizim yazdığımız yazılar, mânevî bir hediye olarak vefat etmiş olsa bile Üstad’a takdim edilir, ona ulaştırılır ve bunun karşılığında yazan şahıslarla Üstad arasında mânevî bir münasebet tesis edilir ve ondan da mânevî feyizler gelir.

Buraya kadarki kısımda Üstad’la talebeler arası mânevî irtibatla ilgili yerleri kaydettik. Bundan sonraki kısımda ise İmam Ali ve Gavs-ı âzam’ın nur talebeleriyle olan mânevî bağlarına işaret edeceğiz.

Üstad İhlâs Risalesi’nde şöyle der:

Bilirsiniz ki, Hazret-i Ali (ra) o mucizevari kerametiyle ve Hazret-i Gavs-ı Âzam (ks), o hârika keramet-i gaybiyesiyle, sizlere bu sırr-ı ihlâsa binaen iltifat ediyorlar ve himayetkârane teselli verip hizmetinizi manen alkışlıyorlar. Evet, hiç şübhe etmeyiniz ki, onların bu teveccühleri, ihlâsa binaen gelir. Eğer bilerek bu ihlâsı kırsanız, onların tokadını yersiniz. Onuncu Lema’daki şefkat tokatlarını tahattur ediniz. Böyle mânevî kahramanları arkanızda zahîr, başınızda üstad bulmak isterseniz

(□□□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□ □□)

sırrıyla ihlâs-ı tâmmı kazanınız.

6- Risâle-i Nur’dan Âzami Derecede İstifade Edebilmenin Altıncı Şartı Üstadın Devamlı Okuduğu Vird ve Dualar

Zikir ve duanın faziletine dair ayetler ve pek çokta hadis-i şerifler vardır. Biz burada yalnızca mevzûmuzla münasebettar bir ikisini kaydedelim.

Ayet-i kerimede: “Siz beni zikredin, ben de sizi zikredeyim” (Bakara152) buyrulmuştur. Bu

ayeti tefsir eden bazı âlimler, “Siz bana itaat etmek suretiyle beni zikredin, ben de yardımım ile sizi zikredeyim” mânâsını vermişlerdir. Bu mânâyâ göre zikir, Allah’ın inayetini celbeder. Bu hususta şöyle bir hadis de vardır: “Allah’ı zikret. Çünkü o taleb ettiğin şey için sana yardımcıdır.”[38] Bu ayet ve hadisten yola çıkarak Allah’ı zikretmek -her şeyde olabileceği gibi - ilim öğrenmekte de büyük bir yardımcıdır diyebiliriz.

Bir başka hadis de şöyledir: “Allah’ı zikretmek kalpler için şifadır.”[39] Hasta adam yediği yemeğin lezzetini alamadığı gibi, manen hasta olanlarda maneviyatın lezzetini alamazlar. Zikr-i İlahi kalplere şifa olur ve maneviyatı ve maneviyatın lezzetini kalplere hissettirir.

Üstad Cevşen, Celcelutiyye, Sekine gibi viridlere devam etmesiyle ve onların feyzi ile bu risalelerin tezahür ettiğini söyler. Madem risalelerin telifinde bu viridlerin feyzi mühim rol oynamıştır, öyleyse risalelerin anlaşılmasında da aynı faideyi gösterirler. Şeyh Şazeli şöyle der: “Bir kimse bizim tarif ettiğimiz duayı okursa, bize olan şey ona da olur. Bizim üzerimize gelen ‘feyiz’ler onun üzerine de gelir.”[40]

Aşağıya bu mevzu ile ilgili kısımları kaydediyoruz.

Namaz tesbihatı

17. Söz’ün Zeyli’nde Üstad namazdan sonraki tesbihatı talebeliğin şartlarından gösterir. Ve şöyle der: “Şu kısa tarikin evradı: İttiba-ı sünnettir; feraizi işlemek, kebairi terketmektir. Ve bilhassa namazı tâdil-i erkân ile kılmak, namazın arkasındaki tesbihatı yapmaktır.”[41]

Sekine duası

“Hz. Ali Kerremallahü Vechehü ecnebi hurufuna karşı şiddetli teessüf ve hiddet ettiği ve bid’aya taraftarlık eden bir kısım ulemaü’s-sûa karşı şiddetli nefret ve hiddet ettiği yerde irşadkârâne bazılarıyla konuşuyor. Ve Hz. Cibril’in tabiriyle ‘Sekine’ ismi verilen ve İsm-i Âzam sandukçası olan esma-yı sitteye devam edeni irşad ediyor, taltif ediyor. İşte o esma-yı sittenin devamından tereşsuh eden ve esmanın lemeatı olan Risâle-i Nur; ve o Risâle-i Nur kendi şakirtleri ile lâakal yüz bin adamı huruf-u Kur’âniye lehine ve sünnet-i seniyyeye ittibaa ve imanlarının takviyesine ve Hz. Ali’nin (ra) hiddet ettiği iki cereyana karşı tamamıyla mukavemet ettiklerinden, elbette Hz. Ali’nin (ra) [Ya eyyühe’l-ihvan] (Ey kardeşlerim) diye tabir ettiği ihvanları içinde hususî bir surette onlara bakıyor.”[42]

Sekine, Cevşen ve Celcelutiyye

“Hem madem o iki kasidesinde takip ettiği en mühim esas ve en büyük ders ism-i Âzamdır. Ve ism-i âzam ile meşgul olanlar ile konuşur, teselli ve teşciî eder.

Hem madem Hz. Ali’nin (ra) kudsi üstadından aldığı ve bu ümmete verdiği en mühim ders ve bu iki kaside-i gaybiyesinin mevzuu ve esas ve ruhu olan Sekine’yi ve ism-i âzamı bu zamanda herkesten ziyade kendine vird eden ve on üç seneden beri ism-i âzamlı beraber bin bir esma-yı İlahiye içinde bulunan Cevşenü’l-Kebir ile ve o esma ile ulûm-u Kur’âniyenin

hazinesini açan yüz yirmi risaleyi o esmanın feyzi ile Kur'ân'a tefsir yapan ve yirmi dört saatte yüz yetmiş defa Sekine ve ism-i âzam denilen esma-yı sitte-i meşhureyi bin üç yüz mükerrer âyetle okuyan ve Âl-i Beyt'in mânevî ve gayet mühim bir mirası ve bir maden-i feyzi olan Cevşenü'l-Kebir'i kendine üstad eden ve bidayette her günde bir defa bazen üç defa tamamını okuyan ve talebesine tavsiye eden adam, Risâle-i Nur müellifidir.

Elbette bu mezkur dokuz hakikat gayet kat'i bir surette netice verir ki, Hz. Ali (ra) Ercüze ve Celcelûtiye'sinde Risâle-i Nur'u alkışlıyor, haber veriyor ve müellifi ile konuşuyor, teselli ediyor.”[\[43\]](#)

Üstad bazı mektublarında da şöyle der:

“Yeni Said'in hususî üstadı olan İmam-ı Rabbanî, Gavs-ı Âzam ve İmam-ı Gazalî, Zeynelâbidîn (ra) -hususan Cevşenü'l-Kebir münacatını bu iki imamdan ders almışım- ve Hazret-i Hüseyin ve İmam-ı Ali'den (Kerremallahü Vechehu) aldığım ders, otuz seneden beri, hususan Cevşenü'l-Kebir'le daima onlara mânevî irtibatımda, geçmiş hakikati ve şimdiki Risâle-i Nur'dan bize gelen meşrebi almışım.”[\[44\]](#)

Hülasa; Üstadın devam ettiği bu virdler, risalelerin telifinde büyük rol oynamıştır. Aynı şekilde bu virdlere devam edenler de, bu virdlerin feyziyle risalelerin pek çok hakikatine vakıf olabilirler.

Kaynak: Risale-i Nur'un Mahiyeti ve İstifade Yolları, İdris Tüzün

[\[1\]](#) Hüküm kısmında Allah'a ve ahirete iman 2 tılsım, tevekkül ve dua 2 ilaç, Kur'an'a itaat ve namaz bir bilet olmak üzere 5 madde zikredilmiştir. Misal, hakikat ve hisse kısımlarına dikkat edilirse oralarda da 5 madde zikredildiği görülür.

[\[2\]](#) Osmanlıca Mektubat Mecmuası, s. 227. Nesil yayınları, s. 527.

[\[3\]](#) Muhakemat, Nesil yayınları, s. 2010. Âsâr-ı Bediye, s. 221.

[4] Mukaddime, MEB yayınları, c. 2, s. 446-447.

[5] Mektubat. Osmanlıca. s. 30, 34

[6] Mektubat. Osmanlıca. s. 199

[7] Osmanlıca Lemalar, 20. Lema, s. 165.

[8] Âsâr-ı Bediiyye, s. 326.

[9] 26. Mektub, 4. Mebhas'ın 8. Meselesi, Nesil yayınları, s. 508.

[10] Osmanlıca Sikke-i Tasdik-i Gaybi, s. 3.

[11] Barla Lahikası, Nesil yayınları, s. 1516.

[12] Osmanlıca Mektubat, 26. Mektub 4. Mebhas 2. Mesele, s. 129.

[13] Barla Lahikası, Nesil yayınları, s. 1536.

[14] Osmanlıca Mektubat, Pencereleer Risalesi, c. 2, s. 344.

[15] Muhammed b. Abdullah, Adap, İstanbul: Gonca yayınları, 1997, s. 16.

[16] A.g.e. s. 17.

[17] Barla Lahikası, Nesil yayınları, s. 1481.

[18] Osmanlıca Lemalar, 10. Lema, s. 47.

[19] Kastamonu Lâhikası, Nesil yayınları, s. 1600.

[20] Osmanlıca Kastamonu Lâhikası, s. 444. Nesil yayınları, 1650. sayfanın haşiyesi).

[21] Hülâsatü'l-Beyan, Üç Dal Neşriyat, c. 6, s. 2483.

[22] Mukaddime, MEB Yayınları, c. 3, s. 150.

[23] İhya, Bedir yayınları, c. 2, s. 240.

[24] İhya, c. 2, s. 239.

[25] Fihi Ma Fih, İstanbul: İz yayıncılık, 2001, s. 111.

[26] İhya, c. 2, s. 235.

[27] Osmanlıca Kastamonu Lahikası, s. 269.

[28] Tâlimü'l-Müteallim, s. 120.

[29] Taberani ve Hakim.

[30] Bkz. Kur'an İlimleri Ansiklopedisi, El-İtkan tercümesi, Madve yayınları, c. 2, s. 463.

[31] Osmanlıca Lemalar, 10. Lema, s. 46.

[32] Rabıta-i Şerife, s. 19.

[33] Emirdağ Lahikası, Nesil yayınları, s. 1704.

[34] Osmanlıca Mektubat, 23. Mektub, s. 104.

[35] Osmanlıca Kastamonu Lahikası, s. 1. Nesil yayınları, s. 1571.

[36] Osmanlıca Sözlük, 29. Söz, s. 192.

[37] Osmanlıca Kastamonu Lahikası, s. 36.

[38] Kenzü'l-Ummal, hn. 1755.

[39] Kenzü'l-Ummal, c. 1, s. 414. hn. 1751.

[40] A. Ziyaeddin Gümüşhanevi, Veliler ve Tarikatlarda Usul, Pamuk yayınları. s. 97.

[41] Osmanlıca Sözlük, s. 84.

[42] Osmanlıca Sikke-i Tasdiki Gaybi, 18. Lema, s. 138.

[43] Osmanlıca Sikke-i Tasdiki Gaybi, 28. Lema, s. 130.

[44] Emirdağ Lahikası, Nesil yayınları, s. 1768.

-